

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Theatrum Asceticum, Sive Meditationes Sacrae

Neumayr, Franz

Ingolstadii [u.a.], 1747

VD18 14516888

Meditatio IV. Argumentum quartum, Infernus.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-54686](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-54686)

prior, necessaria altera. Sed plura de hoc argumento suggeret ista nox: erit tamen hoc doctrinæ compendium: si deficit animus in facinus tamen illustre, ut DEO soli decernatis servire, saltem servite nemini, nisi *propter Deum*, certè nemini *contra Deum*. *Pot. Leand. Marin.* O ut saltem hoc!

MEDITATIO IV.

Quartum Timoris Argumentum.

INFERNUS.

ARGUMENTUM.

FACTURA COELI exterrendis animis nobilioribus abunde sufficit, ut excitentur ad curam salutis per quantumvis difficilia media procurandæ: Sed ut aditus *salutari timori* aperiatur in corda hominum crassiorum, quos Apostolus 1. Cor. 2. *Animales* appellat, necesse plerumque est, ut INFERNUS exhibeatur sensibus, atque futura mala ipsis oculis subjiciantur. Hac arte (quod in Historia Ecclesiastica legimus) S. Joannes Apostolus Elpidium quendam ad bonam frugem reduxit. Adolescentem multis ac magnis naturæ donis illustrem haud procul Epheso natum instruxerat ipse, baptizaverat, optimis præceptis imbuerat, & in alias Asiæ Ecclesias discedens Episcopo loci sollicitè commendaverat, fore sperans, ut ad magnum Fidei Christianæ ornamentum cresceret. Verùm Episcopus, quàm par erat, indulgentior *libertatis avido* per suam conniventiam frænum laxavit: unde Juvenis *seleriter* crocitare cum corvis coepit, bonis dotibus ad flagitia

tia uti, dedere se foedis voluptatibus, insuper ut pecuniarum inopia ad scelera consuleret, applicare animum ad furta, (ut fere solet audacia per gradus ire) imò in rapinas etiam ac latrocinia devolutus, vicino nemore occupato, factus est Dux illorum, quos ad scelera authores habuerat. Joannes post plures annos Ephesum reversus, cum intellexisset miserabilem interitum suæ spei, Episcopo quidem graviter iratus fuit: Elpidii verò tenerè misertus, assumpto viæ duce festinavit in silvam, errantemque oviculam multis blanditiis ad se allectam expugnata per expositas, quas ipse in Apocalypsi viderat, *Inferni pœnas* obstinatione, gaudens ad ovile reduxit. Erit ergo hujus Meditationis

- Materia,** Horror inferni.
Puncta duo: 1. Pœnarum certitudo.
 2. Pœnarum atrocitas.
Fructus. Timor DEI VINDICIS.
Propositum. Fuga VITÆ DELICIOSÆ, qualis eorum est, qui vim naturæ nullam facientes, licere sibi volunt, quod libet.
Chorus Ostendit multos, qui ex spe facilis pœnitentiæ peccant, olim experturos, à falsis pœnitentiis infernum impleri.

PERSONÆ.

S. Joannes.
 Elpidius.
 Lambinus.
 Lovinus.
 Misander.
 Muraldus.
 Sterops.
 Codinus.

Quu 3

PRO.

PROLOGUS.

Reflexio in Meditationem præteritam, & Præparatio
ad præsentem.

Fides, Ratio.

Ratio. **T**erribilis est locus iste, *
Et *Castra Dei sunt hæc* Gen. 32.

Castra in caput rebellium

Totum Divinæ Nemesis

Effusura armamentarium.

Fides. Adverte, quàm *Timor Domini*,
Ut Cor hominis ad deditionem compellat,
Sensim, & *per ordinem* soleat opus aggredi.
Primùm, *bellum denuntiat*,
Et *legi mortis* se subiiciendi necessitatem significat:
Deinde monet, quantum sibi debeat,
Exigitque debitum *per Tubicinem*,
Qui contumaci extrema minetur,
Et *rigidum Judicem*:
Quòd si *post hæc* necdum sapiat,
Statu gratiæ deiicit, & *jure Cæli* spoliat.
Denique adhuc restitanti *infert arma*,
Et ad obstinationis ultionem
Omnes creaturas producit in aciem. *Sap. 5.*

A R I A,

I.

Ad nutum Timoris
Stat singulis horis

Inten-

* Exhibentur castra mystica.

Intentus in cœdem Malorum
Exercitus mille Tortorum,
Qui Nemesîs iræ
Jurârunt servire:
Nec tardæ in castra,
Cunctorum
Huc ferent se pestes terrarum.

2.

Sic *Aqua* trans montes, *Gen. 7.*
Sic *Aër* in fontes, *Exod. 9.*
Sic *ignis* in Sodomam ivit, *Gen. 29.*
Sic *Tellus* rebelles glutivit: *Pf. 105.*
Huc *flumen* vocatur, *Job. 41.*
Hic *grando* armatur: *Exod. 9.*
Quin servit his bellis
Et turba imbellis

Ranarum, Bruchorum, Muscarum. Pf. 77. Joel. 1. Exod. 8.

Ratio. Et tamen ad tantæ horrorem potentiae
Quàm multa corda non movent se!

Imò propter mala, quibus premuntur, magis ferociunt;
Et, quo turgent, venenum impatientiae
Adversus Cælum procaciter expuunt,
Perguntque scelera Sceleribus cumulare,
Et flectere cum nequeunt Superos,
Auxilium ab Acheronte non dubitant postulare.

Fides. Peccando volunt evadere peccati supplicium!

Ratio. O impium! ô insanum consilium!

ARIA.

A R I A

1.

Ratio!.. Ratio, ubi es?
 Siccine idoneum
 Culpam esse medium
 Pro pœna avertenda
 Tu tibi censeas?
 Furi ut patibuli
 Effugiat supplicium,
 Furari suadeas?

O! furore plena spes!
 Ratio!.. Ratio, ubi es?

2.

Quæ furenti Boreæ
 Quercus non inclinat se,
 Ipsis cum radicibus
 Evulsa sternitur:
 At submisso capite
 Quæ myrica curvat se,
 Nihil grave patitur:
 Tanti est in scelere
 Non obstinare se.

Fides. Rectè exprobras:

Sed, quia multi non habent aures, ut audiant,
 Fatigata denique Dei *Patientia*
 Extrema cogitur expedire supplicia,
 In quorum comparatione hæc mala, quæ vides;
 Levia sunt *Dolorum initia*, Matt. 24.
 Imperfectæ *picturæ*, & vix vocanda *symbola*.
 Infernus, infernus *locus est tormentorum*, Luc. 16.
 Immanium, multiplicium, æternorum.
 Huc, soror mea, descendes hodie!

Hodie

Hodie sic in te *Timor Dei* firmabitur,
 Et per *timorem Amor*,
 Ut si quando neque *mors* sufficiat, neque *Judicium*,
 Neque *factura* te moveat *gaudiorum caelestium*,
 Saltem *Inferni Memoria* retineat impetum
 In voraginem scelerum.

Rati, Erit horrida *Meditatio*:
 Sed melius est *poenas* illas horrere, quàm *sustinere*:
 Juvat, juvat videre.

A R I A.

I.

Te, DEUS meus, rogo,
 Ut votum audias,
 Ut ex inferni rogo
 Scintillam auferas!
 Incendium Divinum
 Ne cesset urere,
 Mittantur in hunc sinum,
 Flammæ sulphuræ!

2.

O timor, qui dedisti
 Amori vivere,
 Quam prolem genuisti,
 Est tuum, alere:
 Est amor ignis: ignis
 Ab igne alitor!
 Nec stygiis præ lignis
 Est torris melior.

X x x

ME-

MEDITATIONIS IV

De Inferno.

PUNCTUM I.

Pœnarum Certitudo.

SCENA I.

Joannes. Lambinus. Godonus.

Lambinus. **A**H! Pater! *Joannes.* Quis te subitò metus examinat? *Lamb.* Nunquam me, nisi hodie, obedisse pœnituit. O si me, si te amas, gradum ultra nullum promove: redeamus in urbem. *Joan.* Scilicet hoc est latibulum scelerum, in quod se meus Elpidius abdidit? *Lamb.* Hoc est, ex quo prœruerunt nuper cruentæ belluæ, & amatissimum fratrem rapuerunt mihi. Prò! quàm vicinus ego etiam barbaræ neci fui! effugi demum: sed tu periisti frater, dimidium mei! Superi! .... quid audes? ipsam speluncam latronum intras? hodie post fratrem Pater quoque peribit mihi? *Joan.* Vacuus locus est. Prædatum nempe abiit, quem prædam cupio: expecto reducem. Tu te periculo eripe, fili mi: habeo gratias pro charitate. Dux viæ fuisti mihi vel ad victoriam, vel ad Martyrium: utrumque in votis est: grates habeo. *Lamb.* Filium vocas: nec audis preces durus Pater! ah! si quid filii amabile nomen valet! *Joan.* O Cælites, quid hominis video? *Lamb.* Heu! latro! *Joan.* Siste: in captum incidi: manus & pedes ligati sunt. Quid, si Godonus frater sit? *Lamb.* Cadaver est. *Joan.* Spirat. gravis hominem somnus habet. *Lamb.* Somnus, in hoc inferno! *Joan.* Simplex! vestibulum
cæli

cæli est ista specus, si cum carcere inferni compares. *Lamb.*
 Est frater meus, Godonus est! *Joan.* Lauda providum semper Numen, quod tibi fratrem reddidit in charitatis fraternæ præmium. Godone fili mi! *Lamb.* Godone frater! *Godonus.* Quis me? *Lamb.* Frater vocat, nihil metue tibi. *God.* Heu! frater inter latrones mecum! *Joan.* Solve vincula! celeris fuga utrumque salvet. Citò! *God.* Quæ me hodie felicitas amat! ô frater! *Lamb.* Patri accide: Christi Apostolum Joannem vides. *God.* O qui nos olim cælo genuisti, Pater mi! *Joan.* Vive modò, & fuge mi fili! erit, si Superis placet, fabulandi occasio opportunior paulò post. Nunc, si amicum agnoscitis, moneo, si Patrem, impero: fugite! *Lamb.* Jungamus preces frater! sine te fugere, Pater mi, neque honestum est, neque utile: ergò per quidquid amas, obsecro, nobiscum fuge. *God.* Quid ego loquar? nam si fugati casu aliquo latrones sunt, cur fugam suades? si absunt redituri, cur tu persistis? *Joan.* Elpidium quæro. Ah! *God.* Elpidius adhuc in memoria est? Mutavit cum vita nomen: Leandrum voca. Vix visum me, minùs auditum projici in specum jussit impius, & in hanc diem servari, qua DEO latronum Mercurio sacrificaret solemnità. *Joan.* Quid audio? cum innocentia fidem quoque abjecit miser? *Lamb.* O scelus hominis! *God.* Jam vigesimus dies agitur, quo cum extremis miseris luctor in tetra scrobe. *Joan.* Non illum, ut mitius ageret, antiqua tecum puero familiaritas movit? *God.* Vel dissimulavit me nôsse barbarus, vel verè tot annorum lapsus delevit imaginem mei. O si loqui homini licuisset, quam non obiter oggessissem vel invito sacra axiomata, quæ tu baptismali fonte mundatis tam anxie inculcâsti, & ille tenuit diu, donec pessima societas aliam doctrinam docuit. *Joan.* Et incurii Pastoris indulgentia malum nutrit. Sed faxo Princeps Pastorum JESU, ut hodie ad caulam redeat ovis perdita! *God.* Hac spe venisti? & tu improvide, ausus es ducere ad locum sce-

rum? *Joan.* Obedire iubenti Patri necesse fuit. *God.* O Pater, nã tu malè Elpidium nôsti: non est is, de quo spes frugis aliqua possit capi. Ne auditus quidem victima furori cades, succedanea mihi, si ego fugero: non licet fugere sine te. Ah! serva te nobis porro! septem in Asia Ecclesias regis: tantine sit homo unus, ut in illius gratiam tot populos in discrimen adducas perdendi pastorem suum! *Joan.* Exemplum summi Pastoris movet. Nonaginta novem in deserto reliquit, & centesimam ovem requisivit, ne postquam fuerat perdita, etiam periret. *God.* Pereat ovis, quæ vult perire: propriã culpã perit! *Joan.* Sic decet loqui te, & Joanni sic! tantillo in pretio est anima tibi? *Pereat ovis, quæ vult perire!* prô! sententiam dignam profanã linguã, quam nulla charitas sacravit sibi: Væ! si de vobis idem dixisset Christus! *Lamb.* Da veniam, magne Apostole, si vox imprudens amanti excidit. Loqui coegit tuum periculum, loqui totius Asiæ salus ex tua salute pendens! Demus, perire Elpidium: una anima perit: tu verò si cadis victima crudelitati, quod metuo, neque salvus erit Elpidius, neque animæ illæ omnes, quæ salutem à te expectant, si te diutius indulges orbi. *God.* Vive, obsecro, & nobiscum te neci eripe. Jacturam unius animæ compensabit lucrum millenarum. *Joan.* Iterum Satanæ vocem audio: vade retrò! utinam, ô boni, stetissetis mecum sub cruce Domini, didicissetis utique, quanti sit anima vel una pretii. Aut, quod garritis mihi, forsitan dixissetis Christo etiam: *Descende de Cruce! Judæam desere! orbi reliquo te concede! fac perire Judæam: unus popellus perit! nondum annum vitæ quartum supra trigessimum habes: gentibus prædica! jacturam unius anguli compensabit lucrum multorum regnorum.* Vah! digni Consilarii, quos æterni Patris Sapiencia audiat: Sed hoc scitote: si spes est lucri animæ vel unius, incurrere pastorem decet vel in medios lupos. Ille, qui inter leones Danielem servavit, luporum etiam constringet rabiem, si meã pro ovibus operã diutiùs uti velit: uti si
porro

porro nolit, non possum, nisi in hoc conatu gloriosius mori. Reliquæ Asiæ providebit de alio DEUS, qui nullo indiget. Piscator fui: fecit Apostolum verbô Dominus: vocavit me ante alios: vocabit alios post me. Firma sententia est, hic expectabo, ut EX INFERNNO Elpidium rapiam. Vos obedite tandem, & fugite. *God.* Obedimus, & nuntiamus civibus frater, malum imminens Patri: armati excurrent huc, quotquot addixerunt se Christo. (*fit sibilus*) *Lamb.* Heu! frater! *Joan.* Fugite! *God.* Dividamur, ne ambos capiant.

S C E N A II.

Joannes. Muraldus. Lorinus. Misander. Sterops.

Muraldus. State! *Joan.* In me convertere! *Murald.* Hæc profugit alius. *Lorinus.* Insequor. *Murald.* illac tertius. *Sterops.* Non evadet. *Misander.* Prædam tenes? *Mur.* Utinam sit opulenta. *Mis.* Excutiamus. *Mur.* Quid tu sic oculos figis in me? *Joan.* Non es: neque tu es! *Mur.* Quis ego non sum? *Joan.* Cui cupio loqui? *Mis.* Tu loqui latroni cupis? *Joan.* Ideò huc me contuli. *Mur.* Non times nos? *Joan.* Pauper latrones non timet: quid enim auferetis nihil habenti? *Mis.* Vitam puta: an hoc est nihil? *Joan.* Vitam morbus, an latro auferat, quid meâ interest? mori non timeo. *Mur.* Jactantia! *Joan.* Cur timeam? mors mihi finis est vitæ miseræ, initium beatæ. *Mis.* Ergò tu etiam post mortem vives? *Joan.* Æternùm vivam. *Mur.* Ubi vives? *Joan.* In cælo, supra solem, & stellas supra. *Mis.* Quis hoc promisit tibi? *Joan.* Fidelis DEUS. *Mur.* Tibi locutus est DEUS? *Joan.* Novissimè locutus est mihi in Filio. *Mis.* Ubi, & quis est ille Filius Dei? *Joan.* Annis abhinc viginti in Judæa passus est sub Pontio Pilato, & mortuus inter duos latrones. *Mur.* Hei! Filius Dei inter latrones: quæ combinatio? ut blandos nos
X x x 3   habeas,

habeas, istud garris, an ut illudas? *Joan.* Nec inter latrones modò, sed etiam pro latronibus passus est. Si litteras didicistis, legetis in his foliis horrendam historiam, quam scripsit, qui præsens adfuit, qui vidit morientem, qui post tres dies redivivum adoravit, ac denique suis oculis spectavit ascendentem in cælum, quò secum extulit ex latronibus cum ipso crucifixis alterum, quòd scelerum veniam moriens rogavisset. *Mis.* Suavis nugator es, ex iis, si rectè intelligo, qui Christum colunt, illum Novitium Deum? *Joan.* Deum unum ac solum ante sæcula! *Mur.* Jo bellè! nobis igitur spes cæli est, si latro potuit cum Christo ingredi? *Joan.* Est, si in Christum creditis, si poenitentiam agitis, si vitam vivitis dignam homine, pro quo mori voluit Filius DEI. Atque ut intelligatis, cur adsim, hoc scite, ut ad poenitentiam horter, ex Epheso veni. Amo vos, quos oderunt, & persequuntur, & perditos cupiunt omnes alii: amo, & salvos desidero. *Mur.* Stolo, putas latrones blanditiis capi? *Mis.* Aut si verè amas, age, quid in nobis amabile vides? cur amas? *Joan.* Amo, quia Christus amavit, qui vidit in vobis dignam amore suo *animam*, quia spiritualem, quia immortalem, quia signatam imagine Magni Dei, quia creatam hoc uno fine, ut Deum æternùm amaret, & à Deo æternùm amaretur. Quid? non tigris sim, nisi hæc argumenta vos mihi amabiles faciant? *Mis.* Egone sum tanti? si veram memoras, incipio placere mihi, & in pretio esse. *Joan.* Hoc velim: nam ad æterna gaudia natos ultrò se abdicare jure cæli, quod vobis Dei Filius pretio Sanguinis sui comparavit, præcipitque cursu in æterna supplicia ruere, egone patiens videam? *Mur.* Linguam nobis ignotam loqueris: de Christo tuo audivimus obscure aliquid: meliùs olim imbus erat, qui nobis præest: Illi de hoc argumento loqueris felicius. Et en! ingreditur. *Joan.* Hic ille meus est!

S C E N A III.

Accedit Elpidius.

Muraldus **D**omine, tenemus hominem aut Divinum, aut infanum: nam nihil timet. *Mis.* Captus cepit nos: ita repentè familiaris tanquam cum fratribus agit. *Elpidius.* Hominem vagum iste habitus loquitur: spoliatum in vincula rapite, donec examinem. *Mur.* Omne spoliium hæc folia sunt. *Mis.* Quid hoc video! ruptis funibus captivus effugit? *Elp.* Malum! hæc vestra sedulitas est, hæc vigilantia? *Joan.* Nihil istis irascere, Domine: ego dimisi liberum hominem. *Elp. Mur.* *Mis.* Audax facinus! *Joan.* Quid poteram aliud? hominem innocentem in vinculis gemere, destinatum sacrilego trunco victimam sine motu viderem? aliud Christiana charitas imperat erga Christianum præcipuè, qualis est, quem vinctum tenuistis. Jussi fugere, & me pro illo sisto. *Mur.* Non effugiet: reducent focii, qui persecuti sunt statim. *Joan.* Spero evasisse: si tamen retraheretur, oro, ut parcatis illi in Elpidii gratiam, qui miseram, quod audio, inter vos vitam vivit. *Elp.* Convitiator es. Vitam Elpidius beatam vivit, postquam excussit jugum obedientiæ, & vivere ad lubedinem coepit. Sed cur propter Elpidium captivo parcamus? *Joan.* Quia, qui captus erat, Godonus fuit, cum Lambino fratre olim familiariter convivens Elpidio, priusquam illum mala societas avertit à bonis. *Elp.* Audacter: Unde tu istud nôsti? *Joan.* Quoniam Elpidium à puero novi. Adolescebat in magnas spes, sub Joannis Apostoli disciplina, crescebatque sicut ætate, ita gratiâ apud DEum & homines. Itaque Joannes delectatus hac indole, cùm ad alias Ecclesias curæ Apostolicæ avocarent, Episcopo Ephesi adolescentem tanquam pretiosum depositum anxie commendavit. Oscitanti deinde vos rapuistis. *Mis.* Mentiris: nam invitantes secutus est ultro. *Joan.* Scio, sed deceptus à vobis per venenatam

tam dulcedinem falsæ libertatis, qua irretitus stolidè in has calamitates conjecit se. *Elp.* Calamitates vocas, quas ipse delicias arbitratur: rideret, si te audiret. *Joan.* O ut audiret me? repente scelestæ vitæ tædio caperetur, & desiderio melioris. *Elp.* Falleris: non est homo ita mobilis modò, ut fuit olim. Aut age, quibus argumentis persuadere tu viro morum mutationem sperares? *Joan.* Nimirum infamis vitæ gravissimum dedecus vivaci sermone sub oculos ponerem. *Elp.* Contemnit. *Joan.* Periculum describerem acerbæ, atque turpissimæ mortis sub manu carnificis. *Elp.* Nullum apparet. *Joan.* Labem enarrarem nobilissimi Sanguinis. *Elp.* Oblitus est. *Joan.* Laudarem corporis & animi dotes ad summa quæque idoneas. *Elp.* Perdidit. *Joan.* Spem veniæ scelerum apud DEum & homines excitarem. *Elp.* Non desiderat. *Joan.* In memoriam revocarem primæ innocentæ suavissima gaudia. *Elp.* Perierunt. *Joan.* Flagitiorum immanium horrendum numerum, foeditatem, pondus objicerem, ut ream conscientiam pudor, timor, dolor aliquis pungeret. *Elp.* Occaluit. *Joan.* Ergò DEum in cruce exhiberem, cui fidem juravit homo, cum baptizabatur. *Elp.* Deseruit. *Joan.* Ultimam arietem adhiberem à minis: cælum fulminans, iratum Divinum Judicem, atrocia tormenta inferni, & pœnas æternas prædicarem. *Elp.* Non credit. *Joan.* Eheu! credam ego Elpidium in abyssum adeò profundam abreptum esse! sed nondum desperarem: si bonus, si Christianus esse desit, adhuc tamen homo est. Amavit Joannem puer, amatus à Joanne vicissim amore tenerrimo: si igitur per Apostoli nomen, merita, sollicitudinem, amorem, beneficia obsecrarem, ut se respiceret infelix, non se in corde Elpidii affectus humanus moveret? Illustres natales habet, ex legibus urbanitatis educatus fuit, grati animi erga beneficum Patrem honestas neque inter belluas omnino abjicitur: igitur commoverem, ut colloqui Joanni non detrectaret saltem, *Elp.* Minimè omnium: pude-
ret

ret enim subire vultum hominis, quem olim reverebatur. *Joan.*
 Quid? si adducerem Joannem huc: adeone crudè acturum pu-
 tem, ut aspectum refugeret? *Elp.* Joannes Elpidii non memi-
 nit amplius, aut, si meminit, detestatur. *Joan.* O te falsum!
 nã tu nihil Joannem nôsti. Pastor si ovem perdit, flet, dis-
 currit, quærit, & si reperit, gaudet, amplectitur, exultat: &
 Joannes perditæ animæ sit oblitus? nolite hoc credere de Apo-
 stolo Christi: aliud à suo Magistro est doctus, aliud charitas,
 & commiseratio imperat, qua prosequitur clientem stantem in
 præcipitio horrendæ voraginis, in quam projectæ victimæ Di-
 vinæ Justitiæ igne salientur, Marc. 9. Sed quamdiu tu dissimula-
 bis te mihi? non videris commotus nihil: nunquid tu Elpidius
 es? es! rubor aliquis faciem subit: nondum emortuum est
 omne semen, quod Joannes in isto pectore seminavit. *Elpidi!*
Elp. Abripe Sycophantam, Muralde! *Joan.* Elpidi!

S C E N A IV.

Elpidius. Misander. Muraldus.

Elp. Abripe! .... ùt me attonuit sermo viri! latere Misander,
 putabam me, & haberi pro mortuo: unde huic inno-
 tui? quem se dixit esse? *Mis.* Non aliud nobis, quàm tibi dixit.
 Quin tu audis omnem sermonem: discas, quæ scire proderit,
 quid de nobis homines dicant, quid forsàn à Præfectis imminet
 mali: vir simplex narrabit sincerè. *Elp.* Vos explore: me
 pudor vetat subire oculos hominis, qui me nôst. Homo au-
 dax paulatim cœpisset convitia dicere, & enumeranti scelera
 mea qua fronte auscultarem? *Mis.* Consuetudo altera natura
 est: credebam pridem abjectum à te pudorem esse. *Elp.* El-
 pidius sum, non Misander. Adhuc in venis nobilis sanguis bul-
 lit, & amor honesti atque DEI VINDICIS timor tenuem qui-
 dem, aliquam tamen vitam habet: occidi patientiùs feram,
 Y y y quàm

quàm proflare oculis, qui me adeò à me diversum viderunt olim. *Mis.* Quid, si ex istis foliis intelligeres aliquid? *Elp.* Sanctum Jesu Christi Evangelium secundum Joannem: Inferi! malum suspicor grave nimis: aut Joannes, aut à Joanne hic homo est. *Mur.* Leander: loqui plura captivus desiderat impatienter tibi, hoc unum votum. *Elp.* Inane votum: dicat, qui sit, quid velit: urgete.

S C E N A V.

Lorinus. Lambinus. Sterops. Elpidius. Muraldus. Misander.

Lorinus. **M**Actari pro altero debes. *Lambinus.* Lubens pro fratre moriar. *Sterops.* Duos, Domine, persequamur: alter evasit per avia, quem in vinculis tenueramus. *Lor.* Iste dimisit captum: duplicis est mortis reus. *Lamb.* Bellua! nòstime? *Lor.* Sic Principi, crude! *Lamb.* Post horam moriturus loqui non timet. Quid astas mutus? age, satia te hirudo familiarium sanguine: ita celeriter attinges verticem scelerum, nisi jam superasti etiam nefandi parricidii reus. Nam cur ego meum hic nusquam Joannem video? *Elp.* Quem tu Joannem vocas? *Lamb.* Sic? ipsam adeò memoriam extinxisti venerandi nominis illius viri, qui nos tantà curâ asserere coelo, inferno eripere adlaboravit? Heu! si forte jam est occisus Apostolus Christi! non loqueris barbare? *Elp.* Prò! scelus meum! *Sterops.* Cessas latrare canis! *Lamb.* Imo nunc irrugiam tristilamento: heu! periisti Joannes! actum est! audivi gemitum, quem singultivit horror sceleris, quod patrasti. O tigris! *Lor.* Nam quis est hic novus agendi modus, quòd silens audias dici probrum? *Sterops.* Ego maledicam linguam ex faucibus eruam! ultimis poenis audaciam lues. *Lamb.* Nihil horreo: erunt, qui vindicabunt. Evasit Godonus frater: ille scit has vestras latebras, & armatam Ephesum in vos educet. *Elpidi,* provide tibi: ultionem

ultionem sanguis Joannis clamat. *Sterops.* Offucias canis, bubo, moriendum est. *Lamb.* Moriar: date modò, ut in osculo sancti cadaveris moriar. *Elp.* Non morieris, Lambine! sed & Joannes vivit: tibi dono, tuus sit. *Sterops.* Hoc meruit impudentia? *Elp.* Imperavi. *Lamb.* Audivine Elpidium loqui? *Elp.* Ingredere. *Lamb.* Ah! tu te mecum adsterne beatis pedibus! *Elp.* Ego ausim! perge! *Lamb.* Producam ad te: in osculum pacis ruet.

S C E N A VI.

Elpidius. Lorinus. Sterops.

Elpid. HEu! in quibus latebris se condet pudor! *Sterops.* Quæ te hodie intemperix habent? *Lor.* Quò solitus furor abiit? *Elp.* Nihil hæc opus est intelligere vos. Facite captivos liberos: me relinquire mihi. Tota se moles scelerum, quæ commisi, obversatur oculis, & premit cor! inculcatus olim à Joanne timor DEI Vindicis, atque inferni horror circumstant cogitantem, qui modò sim, quis quondam fuerim: video meliora, & probo: sed vereor, ne in angiportum adductus sit currus, ubi converti axis non potest. O Joannes, nunc recordor! ... explicare me vobis non possum: ita me casus adeò non expectatus perturbat. Lucem fugio, nam vel à sole me aspici pudet. *Lor.* Tùne sic audisti aliquando Leandrum loqui? *Sterops.* Nunquam. In captivis latet mysterium, credo, quod superat nostrum captum: socios audiamus.

S C E N A VII.

*Joannes. Muraldus. Misander. Sterops. Lorinus.
Lambinus.*

Muraldus. AGnoscite gratiam, qualis ante vos obtigit nemini, ut exire de hac specu vivo liceret. *Joannes.* Beneficium beneficiò compensabo: Principi sistite. *Misander.*

Yyy 2

Quò

Quò se proripuit? *Sterops.* Extra se est, & nescio quæ consilia solitarius agit. Videtur tædium vitæ concepisse, & nostri confortii. *Lamb.* Utinam! sed nisi fallit animus, potius te fugit, Pater mi: pudore victus non audet subire conspectum viri, cuius spes tam amplas turpiter decepit. *Joan.* Ah! noxius pudor est! erubescat coram te Domine! te timeat, qui potes & animam, & corpus perdere in gehennam, Matth. 10. me cur fugiat? Pater sum: persequor fugientem. *Lor.* Obviste Misander. Ego gravius malum suspicor. Iste minas paulò antè atroces spuit, totam Ephesum in nos armari: hic, credo, metus Leandrum in fugam egit. *Sterops.* Addidit, ducem civibus captivum fore, quem ipsi vinculis ante exemerunt. *Mur.* Congruunt omnia: proditores estis. *Joan.* O te improvidum! optatam prædam incusso inani metu rapuisti ex manibus mihi! *Mis.* Hem! ut ni hil dissimulat flagrio! scilicet silere debuerat, ut obrueremur repentè! sic tibi digni videmur, quos carnifici tradas? malignum silentium mortis te reum facit. Ligentur ambo, *Lamb.* Solus sum reus: Patri parcite. *Joan.* Solvat Christus vincula, quibus ligati estis, & ad inferna trahimini! *Mur.* Ultima expectate, si deprehendimus proditores. *Mis.* Persequamur Elpidium nos. Vos ad silvæ aditum properate, speculaturi, num se moveat ex urbe aliquid armorum simile. *Sterops.* Veloces erimus.

S C E N A VIII.

Joannes. Lambinus.

Lor. ad Jo- **S**Tolidi! huc vos imprudens temeritas egit. *Joan.*
annem. Charitas Christi egit, quæ nunquam agit temere. Lambine! quo animo es? rejecti ex portu in fluctus sumus. Hem! ut nocet imprudens lingua. Prodi se civibus suis metuens miser fugere maluit, quàm mihi loqui. *Lamb.* Amor iussit has minas facere, ut faciliùs ad tibi parcendum inducerem: neque credo inanes esse: referet Godonus vicem, & liberatus à nobis liberabit

liberabit nos. *Joan.* Si tamen moriendum est, maeste animo fili, pro Elpidio morimur, pro quo & Christus mortuus est. *Lamb.* Utinam Elpidius faciat, ne sit irritus tantus, quo ardes, amor. Hoc crede, Pater, non illum minæ meæ fugarunt, non timor, sed pudor: commotus est, & salubria agitare nihil dubito. *Joan.* Placet pudor, displicet fuga: lavari sustinet, quem pudet sordium, pudorem qui exiit, abstulit frugis spem. Quamquam ô quàm malle, ut Elpidium peccare puduisset, quàm peccasse! Pudor præcedens peccatum semper bonus est, subsequens facilè nimius, & fugitans Medici.

S C E N A IX.

Elpidius. Muraldus. Joannes. Lambinus. Misander.

Elpidius in- Sic impero! *Murald.* Ut Imperator sis, non ideò *tra scenam.* S licet esse proditorem. *Elp.* Contumeliam cessa, *Joan.* Io! vocem optatam audio. *Lamb.* Redeunt. *Elp.* Non possum, quos volo, liberos dicere? leges ab illis non fero, qui dederunt imperium: aut liber Joannes erit, aut ego non vivam! *Mis.* Quid? convitium injustum diximus? proditor est, qui fovet proditorem. *Mur.* Totam Ephesum in nos armavit homo: non audisti? *Elp.* Nihil sapitis. Neminem armavit ipse: vestra crudelitas armabit. Nescitis, quantis urbi in amoribus sit Joannes: si periculum edocebitur, pronum est credere, toto in nos furore effusum iri. Liber sinatur occurrere, omnem torrentem sistet. Vos, dum fugitis periculum, accersitis. *Mur.* Cur igitur socios fugis? in omnem casum juravimus fidem: eadem sit fors cunctorum: unà viximus, unà moriemur! *Elp.* Et unà peribimus æternùm! *Joan.* Adhuc igniculus vivit. *Elpidi!* *Elp.* Heu me! solvite vinctum duri! ego fugio. *Mur.* Non sino. *Joan.* Patrem fugis. Solve vincula, amplexu paterno stringam. *Elp.* Solvite, qui ligastis: me subire oculos Sancti non sinit pudor: fugio. *Mur.* Aut sistes fugam, aut quem vis

Y y 3

libe-

liberum, victima stygi cadit. *Elp.* Crudelis! quò me adigis! heu Pater! ex subditis intellige, qualis sit Princeps. Scelesta vincula! *Joan.* Vincula charitatis! *Elp.* Lambine, ò ut ego sim, qualis tu! vive felix! fuge sol, irrue densa nox, & impium caput tege! *Mur.* Iterum tentas? *Joan.* Frustra es: teneo, stringo te! *Lamb.* Quid reluctaris frater? bonum habemus DEum: si magna sunt tua scelera, major est DEI Misericordia *Joan.* Dolenti in tempore veniam Apostolus Christi spondet, cui data potestas est solvendi, quidquid Animam ligat: nullus numerus, nullum excipitur peccati genus. *Elp.* O quid dulcedine tam suavi mulces profundo vulnere ex primo aspectu percussum pectus! non istud mereor: crudum, ingratum, impium, sacrilegum, apostatam, latronem voca! *Joan.* Non ita loqui nos Christus voluit cum poenitente. *Elpidi,* tua me salus in hoc discrimen traxit. Datur post mortem vita (audisti me talia prædicantem, & ex ore Filii Dei prædicantem, & prædicantem, quæ vidi, quæque per virtutem Divinam multis palam prodigiis confirmavi) datur post mortem vita, alia æternum beata, alia æternum infelix, in stagno ardenti igne & sulphure, quod est mors secunda, Apoc. 21. in hoc barathrum præcipiti cursu ruis: miseruit me tui: adsum, ut teneam. *Elp.* Teneor: nihil jam metuite de fuga focii, teneor! Sinite, nos nosra agere: momentum habent. *Mur.* Excludis arbitros? *Elp.* Docebo postea. *Mis.* Muralde, quis tibi est animus ad hoc spectaculum? *Mur.* Prospicio, quid sit futurum. Hic vir est, qui puerum Elpidium abstraxit à Diis: reversum abstrahet denuo, & ad Christum reducet. Patiemur? *Mis.* Si deferi volumus, si lictoribus tradi. Hoc agitur: Christianus Elpidius jam nolet nobiscum vivere: ut securus possit redire Ephesum, efficiet homo, quem dixit ipse, posse omnia apud cives. Nos relictæ soli, expositi furori stabimus, si fiat irruptio. *Mur.* Vigiles simus. Si quid periculi ingruit, Elpidium in notas latebras rapiemus nobiscum. Si comitari nolit, reus est proditionis: necetur, *Mis.*

Mis. Consilium bonum est, & necessarium. *Mur.* Jam quid
focii speculentur, videndum, ne obruamur incauti, *Mis.*
Eamus.

CHORUS.

Ostenditur, quòd nemo sit positus extra damnationis
periculum, & illi minimè, qui *ex spe confessionis*, &
facilis veniæ peccantes audaciùs, dicunt: *Utique pos-*
sum confiteri.

Christus. Justitia. Misericordia. Comites.

ARIETTA.

Christus. Ite leves paleæ
repetunt Venti ludibrium,

Comites Ite probrum *Areæ*
Gehennæ pabulum!

Ad congregandum triticum, Luc. 3.

Est præparatum horreum,

Ubi, sicut noxijs

Non est locus lolijs,

Sic nec erit paleis.

Exhibetur hinc
& inde *ager tri-*
ticò & zizanijs
plenus: in me-
dio *areæ*, &
Christus cum
ventilabro, uti
Luc. 3. describi-
tur. *Ager* est
mundus, *areæ*
Ecclesia, *hor-*
reum cœlum.

Miseric. * Ah! fatigor querelis ....

Age, soror, ut denique finis sit litium,
In obvium compromittimus arbitrum.

Justitia. Contenta sum.

At en! ipse offert se Dominus!

Imus, alloquimur cominus.

Miseric. Domine, soror mea non vult mecum pacificè,

Sic, ut postulat æquitas, hæreditatem dividere.

Justitia. Tanquam ad Salomonis iudicium

Ferimus istud litigium,

* Prodeunt litigantes,

Chri-

Christus. Ecce! plus, quàm Salomon hic! *Luc 11.*
 Dicite, Filix, quæ sit vestri causa dissidij.
Iustitia. Aurem justè querulanti benignus accommoda!
Miseric. Sic tamen, ut mihi servetur integra auris altera.
Iustitia. *Quomodo Cataclysmus aridam inebriavit,*
Sic ira DOMINI gentes,
Quæ non exquisierunt illum, HÆREDITABIT!
 Hæc verba tua sunt, Domine! *Eccli. 39.*
 Hanc hæreditatem promisisti *Iustitiæ:*
 Hanc ut mihi auferat, labor est *Misericordiæ:*
 Certè totis viribûs laborat minuere.
 Hoc queror, quia, si taceo,
 Ne tota mihi pereat hæreditas, metuo.
Miseric. Tota hæreditas! vide, quàm te decipis! *
 Domine, quàm sit sororis Pars planè *immodica,*
 In ista tabula considera.
In tenebris, & in umbra mortis sedent, Luc. I.
 Pars magna *Americæ,*
 Major *Asiæ,* maxima *Africæ:*
 In Europa præterea quanta est errorum colluvies!
 Ah! vel *in parte Orbis minima,*
 Possessio partis *minimæ* est *Misericordiæ.*

A R I A.

O Tristis aspectus!
 Age, rumpe costas pectus,
 Spatium dolori da:
 Ingens patet area!..
 Ecce! orbis geminus
 Geminis sororibus
 Datus est, ut Jure pari
 Toti vellent dominari:

Non

* Exhibet tabulam Geographicam.

Non vult partem folii
Soror mecum dividi:
Totum sibi rapuit,
Vix, ut restet aliquid:
Et, quæ audet talia,
Dicitur *Justitia*:
Judicate Sidera!

Justitia. Siccine, quos ego aufero,
Homines prostitutæ audaciæ
(Sive multi sint, sive pauci,)
Num tu negabis deberi *Justitiæ*?
Mei sunt! & tu iniquissimis jurgiis,
Quod dudum meos non fecerim, *moras injicis*.

Miseric. Tui erunt, si non resipiscant in tempore.
Nunc *mei sunt*, ego do tempus *pœnitentiæ*,
Et *Jure meo* utor, dum offero *gratiam*.

Justitia. Cum *injuria contra Justitiam*.
Nimis mollis es, Soror, una lacrima movet te!
Alit *infandam temeritatem ista facilitas veniæ*:
Non decet hoc ferre me!

D U E T T O.

Just. Est prima Regum regula:
Regnandum fortiter!

Mis. Et gemina est altera:
Regnandum suaviter!

Just. Ferantur Leges bonæ
Cum efficacia!

Mis. Sed cum *Discretione*
Ac patientia!

Just. Tu nimis *prudens es!*

Mis. Tu nimis *fortis es!*

Ambæ. Per te si starent res,
Zzz

Just.

Just. Jam in Gigantum fabula
Non legeretur fabula:
Periissent Coelites!

Mis. Ut infelices Angeli,
Sic pridem quoque miseri
Periissent homines!

Christus. Desinite litium, Utrique sua,
Sicut decreta est, manebit pars integra,
Justitiæ quidem *potior*,
Misericiordiæ verò *melior*,
Ista par *stellis*, quæ lucent in æthere,
Illa æqualis *arenæ*,
Quæ jacet in maris littore. *Gen. 32.*

Justitia. Triumpho! plaude Justitia!
Pro te lata est sententia:
Jam tandem, opinor, molestiam
Cessabit faceffere Misericordia.

Miseric. Imò secura *de sua parte* Justitia
Misericiordiæ, ne *de sua* aliquid perdat,
Laboranti cessabit obfistere.

Christus. Sic volo: nec enim tui, Justitia, imperii
Æterna periodus incipiet citiùs,
Quàm, cùm *tempus non erit amplius*, Apoc. 10.
Nunc, *dum tempus est*, Gal. 6.
Tempus sit Misericordiæ:
Sine, ut agat, quod potest agere.
Quod ego facio, te doceo.

A R I A.

I.
Video!.. dissimulo
Zizania in tritico,

Et

Et dico servis: finite,
 Ut crescant utraque, Matth. 13.
 Ad tempus tolero:
 Post tempus separo.

2.

Post tempus dicam: Ite:
 Falcem expedite,
 Metite!
 Collectaque Zizania
 Comburite!
 In hoc Judicio
 Utrique consulo:
 Quiescite!

Iustitia. Ad tempus tolero! heu! longa nimis patientia!
 Nam per hanc patientiam
 Quot mihi de meis eripiet *pœnitentia!* ...
 Quanquam quid istud queror?
Pœnitentiæ non est inimica *Iustitia*.
 Hoc quæro: cum sint, qui abutuntur *tempore*,
 Quibus crescit audacia scelerum
 Per *spem indulgentiæ*,
 Qui mali sunt, quia tu bonus es,
 Qui semper pergunt peccare,
 Quia semper audent sperare,
 Quibus denique nullum scelus est horridum,
 Quia dicunt: *jam confitebor iterum!*
 Quæro: an etiam talibus
 Pateat porta clementiæ?
 An etiam talibus daturus sis *tempus*,
 Locum, occasionem, & gratiam *pœnitentiæ?*

Zzz 2

Christus.

Christus. Nulli spondeo: aliquibus offero: pauci accipient:
 Atque plerique talium confitebuntur ad speciem,
 Dolebunt ad speciem,
 Proponent ad speciem, absolventur ad speciem,
 Et salvabuntur ad speciem:
 Unde tuæ portio hæreditatis
 Crescet immensum ex falsis pœnitentiis:
 Et inter sic peccantes temerariè,
 Vix ex centenis denique
 Super uno pœnitente gaudium erit
 Coram Angelis, Luc. 15.
 Quando triticum
 Jam purgatum A ZIZANIIS
 Insuper separabo ab aridis,
 Levibus, putidis, & inanibus PALEIS,
 Hoc est, veras à falsis pœnitentiis.

A R I A.

1.

Ah! falsis pœnitentiis
 Infernus plenus erit:
 Facilibus suspiriis
 Qui citò credit, perit.
 Non omne vitrum gemma est;
 Non quidquid splendet, aurum:
 Quem possidet, qui prudens est,
 Examinat thesaurum.

2.

De bonitate arboris
 Ex fructu judicabo:
 Jactantem se à foliis
 Ad ignem condemnabo.

Credendum putas lacrymis,
Putare est errare:
Quæ lacryma est sterilis,
Non potest te salvare.

Miseric. At sic demum, soror, acquiesces sententiæ?
Nam ego hoc etiam tibi cedo
Hæreditatis auctarium,
Quod deciduæ à tritico significant *paleæ.*
Numera, si potes, numera!...
Heu! quantus est numerus!.....
Sed cesset gemitus:
Qui abutuntur misericordiâ ad scelerum licentiam,
Non merentur misericordiæ gratiam.

Iustitia. Sic places, Soror: didicisti
Inter dignos, & indignos distinguere.
Jam cedo: liberè in tuam gloriam
Utere tempore,
Modò erga protervos utaris modicè.
Ego, donec sit *finis temporis,*
Nequaquam ultra turbabo
Ordinem tui regiminis.

Christus. Pax sit! sorores estis: ambæ regnate,
Et altera alteri, quod suum est, date.
Vidistis in imagine:
Pars una, nempe triticum, est misericordiæ:
Duæ sunt Iustitiæ, zizania nimirum, & paleæ.

Iustitia. Domine, in tuo nomine
Pacis osculò Sororem obligo! Psalm. 84.

Miseric. Sororem diligo!

Christus. Ite, regnate, in sua quævis hæreditate!

Mis. Just. Eamus! regnemus!

D U E T T O.

1.

Ambæ. Audi ferocule,
Quisquis es!

Necesse est, servire te!...

Et velis, nolis, servies

Miser. Aut Misericordiæ,

Justit. Aut (quid vis?) Justitiæ

Ambæ. Servies. Elige!

2.

Mis. Si mihi te vis tradere,

Fac tradas te *in tempore*:

Nam regnum meum *desinet*!

Just. Et meum tunc *incipiet*:

Ambæ. Si velis scire: *quando?*

Dicemus: *aliquando!*..

P U N C T U M I I.

Pœnarum acerbitas.

S C E N A I.

Lorinus. Sterops. Misander. Muraldus.

Lorinus. **I**ngens est globus hominum: nisi propere subducimus nos, actum est. *Sterops.* Neque, quantum procul intuentibus videri potest, lentè festinant: nubem pulverum ante se agunt celeriter. *Muraldus.* Quid est consilii? *Misander.* Fuga & latebræ. *Mur.* Prodet Elpidius. *Mis.* Trahemus nobiscum: moneo de periculo. *Mur.* Nos urgebimus, nec sinemus, ut eum homo peregrinus avellat à nobis. *Lorin.*
Putas

Putas hoc agi? *Mur.* Videbitis. *Ster.* Interim dum contendimus, obruemur. *Mur.* Non erit longa contentio: invito facienda est vis. Habetis animum? *Lor.* Promptum.

S C E N A II.

Accedit Elpidius.

Elpidius. Fratres, consulite vobis, si quid Ephesini adversum nos moliantur. Ego impetum sustinebo, & si opus est, solus meo sanguine eluam scelera, quæ vel vos patrâstis jubente me, vel ego auctoribus vobis. *Mur.* Auditis bellum proloquium. *Elp.* Ego Joanne duce ad Christum redii: vitam Christiano tam indignam porro prosequi nec volo, nec possum. *Lorinus.* Jam non est integrum, Leander, quid velis agere. Jurâsti fidem per Mercurii caduceum: irritas Deum. *Elp.* Qui malè juravit, pejùs exequitur. Deum furum ac latronum non timeo: Deum inter latrones colo. Valetate! *Ster.* At tu velis, nolis, nobiscum ibis. *Elp.* Quid? vim ego patior? *Mur.* Etiam arma, & necem. *Omnes.* Arma & necem, nisi adhæreas. *Elp.* Barbari! olim blanditiis egistis contra infelicem Elpidium, nunc minis agitis? Blanditiis cessi insanus, non cedam minis. Occidite! nunc mori possum, quia Christianus & pœnitens. Coronate me! nullum hætenus à vobis beneficium fuit, occidi erit. Sed hem! hic fructus est meæ stultitiæ: hæc conditio malæ societatis! postquam rapuistis innocentiam, opes, famam, fidem, coelum, Deum, vultis jam etiam vitam rapere. Ah! quàm serò intelligo, quibus adhæserim! ad marginem inferni constituistis me: utinam nunquam vidissem vos! *Mur.* Quis te coëgit hærrere nobis? *Elp.* Simplicula ovis eram, & vos lupi simili pelle contacti: quid mirum, quòd blandis verbis illectum, & fraudibus, atque speciosis promissis deceptum traxeritis in ruinam? scilicet ne subitò adverterem scelerata consilia, & averſarer Doctores

ctores in cathedra pestilentiae sedentes, duxistis eundem animam per ambages: & primum, ut degustarem dulcedinem libertatis, animastis: *Nihil esse servilius, quam diu sub cura Praepositi vivere, nutus observare, imperia tremere,* hoc mihi axioma principium exitii fuit, quod Muraldus me impulit. Inde in familiaritatem accitus Misander venit, qui gloriam ingenii in scurrilibus jocos ponens, saepe derisit, cum ad foedum sermonem vidit ingenuo pudore me tingi: rideri puduit, obstinavi frontem, verecundiam posui, & cum verecundia pudicitiam. Deinceps jam non lentis passibus itum in praecipitium fuit: egimus, quidquid juventus, impunitas, temeritas suggesserunt. Quantumvis impudenter sitis, tamen scio, si enumerarem turpissima facinora, quibus aetatem optimam contaminavimus, adhuc aliquid verecundiae vultus & oculi proderent: commessari, ludere, fornicari quotidiana exercitia fuerunt: pecuniae cum deficerent, Lorinus & Sterops ducebant ad furta: postremo ne opprimeret carnifex, desperatio excivit ad latrocinia, retraxit me ad idola, invisum Deo & mundo fecit. Quid? haec parva vobis videntur mala, quae intulistis? O coelum, quis essem, si nunquam vidissem istos! *Mis.* Sera lamenta sunt, & nos ista garrulitas perimit. Socii, unus est homo peregrinus, qui Leandrum retinet sibi: comitabitur nos, si ille perierit: pereat! *Omnes.* Pereat! *Elp.* Quid audebitis belluae? unum contra omnes me armat amor, nec nisi per me transfigetur Joannes: cadet, qui primus ausit huc se inferre: excubias ago.

S C E N A III.

Accedunt Lambinus, & Joannes.

Lambinus. Superi! ferrum micat! *Omnes.* Irruimus in proditores! *Elp.* Ego tegam. *Joannes.* Quis est tumultus? *Elp.* Tecum Pater vivam, aut pro te moriar. Audite hoc

hoc belluæ, non diem, non horam ultra vobiscum vivam, nisi meliora mecum capiatis consilia. *Mur.* Arma imminent: non est nunc consultandi tempus, sed fugiendi. *Mis.* Fugere vobiscum debetis, aut mori. *Joan.* Metuite nihil. Dixi: amo vos! avertam periculum, & metum eximam. Lambine, obviam curre civibus: mone, me salvum esse: Elpidium rediturum poenitentem: sperare me, secuturos exemplum reliquos. Si quid mea auctoritas, si merita valeant, si charitas Christi viget, arma ponant, nec intrent silvam, ne per noxium terrorem cœpta turbent: hoc Joannem orare. Accelera cursum! *Lamb.* Deferam te! *Joan.* Obses maneo bonæ fidei. *Lamb.* Ah! si quid interea crudelitas molitur! *Joan.* Beneficium facio: non furent in beneficium. *Lorin.* Curre! timendum est à nobis nihil, si liberas à timore. *Elp.* Non estis digni beneficio, tigrides! *Joan.* Homines facere Christus potest. Viri fratres, videtis me vobis bonum velle: audite me igitur, & vos quo animo esse deceat, considerate. Ducem teneo: comites cupio: quid agetis? miseram vitam vivitis: quousque amabitis miseriam? hodie, si vultis, felices reddam. Omnes ex Epheso estis: Ephesum redire licet: ego reducam salvos. Belluarum est habitare in specubus, & sanguine humano pasci: aliud ratio, aliud Universi Dominus, bonorum omnium ac malorum Remunerator postulat. Quid timetis, ô boni, quid timetis? Cives Ephesinos timetis, & vincula nimirum, & carceres, & cruentæ mortis sententiam, & listorem imminentem cervicibus, & equuleos, & rotas, & ignem! O terribilia puerilia, si cum illis comparentur, quæ vindex scelerum Deus intentat. Ah! nolite timere eos, qui occidunt corpus, animam autem non possunt occidere: sed potius timete eum, qui potest & animam & corpus perdere in gehennam, Matth. 10. Hunc, dico vobis, hunc timete! Vivit, ô boni, vivit & regnat aliquis in cœlo Deus: aut si dubia hæc vobis veritas videtur, dicite, quis tonat? quis fulminat? si aliquando arbor ad latus vestrum

Aaaa

tri-

trifulco igne percussa crepuit, quis vobis tunc animus fuit? non palluistis? non trepido verberare planxistis pectus, docente natura, placandum esse vobis eum, qui naturæ dominatur? vivit Deus, & qui creavit terrarum orbem, etiam gubernat: vivit, & observat, an serventur leges, quas posuit, atque ut ignorari non possint, cordibus ipsis digito suo inscripsit, quia sapiens est: *Regnat*, & urget observantiam legum, quia sanctus est: inobedientem punire potest, quia Omnipotens est: punire debet, quia justus est. Poenæ modum, & genus ut sciatis (ex ore Filii Dei loquor, qui etiam verba mea, cum opus est, sequentibus signis, & magnis prodigiis, quorum tota Asia testis est, solet firmare) denuntio vobis supplicium sempiternum, in igne inextinguibili, horrendum, inexplicabile, si quis impœnitens moriatur. Infrà sub pedibus vestris hiat vorago vasta, tota quanta est, igne sulphureo ardens: *Locus tormentorum*, Luc. 16. (ita hæc aures testes sunt) ab ipso Dei Filio vocabatur, & quod verè locus tormentorum sit, postea, cum Insulam Pathmum incole rem exul pro Christi nomine, oculi cum immani horrore viderunt. *Locus loci* est centrum terræ, ut intelligatis, quàm denso ubique muro circumvalletur, ne quis spem somniet evadendi ex isto carcere: *Forma* quadrum in mille circiter milliaria latissimè patens, & mille myriadam capax ad terribilem torturam: *Architectus* Justitia Divina æquè, uti clementia, in operibus suis infinitè laudabilis: *Finis* vindicta contumaciæ, qua rebelles Angeli primùm, deinde diabolici homines supremi Domini præceptis sanctissimis obedire per summam insaniam detrectarunt. *Instrumentum* ad hunc finem electum est ignis, quem *flatus Domini sicut torrens sulphuris succendit*, Is. 30. Ignis, qui corpus dam-nati undequaque involvit, omnes nervos, venas, ossa, ossiumque medullas pervadit, atque in ipsam spiritualem animam ferociter sævit: *Ignis*, qui vehementia semper æquali, furore nunquam mitescente, latè circum omnia populatur, neque tamen
quid.

quidquam consumit: *Ignis mille leucas profundus, mille altus, mille latus, undique inclusus, atque per omne latus quadrati carceris cum multiplici æstus intensione perpetuò repercussus. Hæc leviter adumbrata descriptio est ergastuli crudelis, quod paratum est vobis, nisi bene monenti obsecundetis. Et potestis vel ex hac imperfectissima imagine ratiocinando concludere, quàm gravia ex tormento loci, atque quàm diversa tormenta gignantur. Locus in centro est: ergò opertus mortis caligine, ubi nullus ordo, sed sempiternus horror inhabitat!* Job. 10. Horror in oculis, quos spissæ tenebræ, densus fumus, & malignè intermicans flamma excruciant: horror in auribus à convitiis tortorum, & terrificis ejulatibus miserorum; horror in naribus à congestis in immensum cumulum foetidis cadaveribus; horror à Sociis lamentabili ululatu, & blasphema rabie sibi mutuò infestis: horror à desperatione remedii, quando Judex, qui damnavit, immutabilis est, carnifices, qui torquent, sunt immortales, & Reus, qui torquetur, occidi non potest. Porro ab horrore, & cruciatu nascatur necesse est *fletus, & stridor dentium*, Matth. 8. defluent ex bulliente cerebro igneæ lacrimæ, exurentes genas inutiliter, quia serò, desentium stultitiam suam, quòd servire ad gloriam Justitiæ Dei elegerint potius, quàm ad gloriam Misericordiæ! fletum autem excipiet stridor, ac fremitus adversum seipsum furentium, atque tabescentium à dolore, tristitia, pœnitentia, rabie, cæterisque affectibus discerpentibus animum in vota inania, quibus cum vociferatione immani jam diem suæ nativitatis execrabitur, jam vitæ malè actæ insaniam damnabunt, jam sub prementis calamitatis horrendo pondere miserabiliter ingemiscunt, denique in perpetui agonis tristissimo cruciatu positi vocabunt mortem, quæ finem malis faciat: sed *mors fugiet ab eis!* Apoc. 9. tandem *pluet super eos Deus bellum suum*, Job. 20. & totum armamentarium Justitiæ evacuabit, *ut compleat indignationem suam in eis*, Eccl. 6. *Dabit ignem in carnes eorum, ut comburantur,*

& sentiant in sempiternum, Judith. 16. neque erit unquam hora, qua miserebitur Dominus miserorum, sed tanquam in Iustitiæ victimis, quarum *in stagno ignis ardentium fumus ascendet in secula seculorum*, Apoc. 14. in odorem suavitatis, complacebit tibi, irridebit lamenta, *subsannabit plangentes*, & *plaudet manu ad manum*, Ez. 21. applaudente coelo, & *Alleluja* acclamantibus Sanctis Nemesi triumphanti de rebellibus suis, Apoc. 17. qui interea *commanducabunt linguas suas præ dolore*, Apoc. 16. Narravi, quæ audiui à Filio Dei, quæ vidi in visione mirabili: vestrum est decernere, quid malitis, *credere, an experiri. Apposui vobis ignem, & aquam*, Eccl. 15. ad quod volueritis, extendite manus vestras: quàm verè Apostolus Christi sum, non datur medium inter flammam, & lacrimas: aut poenitendum est, aut arandum,

S C E N A IV.

Joannes. Elpidius. Muraldus. Misander. Sterops. Lorinus.

Elpidius. **E**Go poenitentiam eligo! Ecce jacent ad pedes tibi, magne Apostole, ensis, sagittæ, pugio, instrumenta scelerum: sic, qualis sum, inermem me civibus Ephesinis offeram! vinciant, torqueant, crucient, prout humanæ justitiæ leges imperant: merui: modò tu mihi, offense Deus, modò tu æternùm parcas. Eja fratres, beate me! & cui hæcenus obedi-
stis imperanti flagitia, obedite modò per vestram salutem obsecranti, quod miserans Deus postulat. Horret animus cogitare, in quo discrimine æternæ miseræ tot annos verlati simus: vae infelicibus, si tales tetra mors occupasset! extrema supplicia meritis mittit Apostolum suum clementissimum Numen: novi virum, audiui dogmata, vidi prodigia: non est impostor! servus veri Dei est. dilectus Filio Dei discipulus, Asiæ Doctor, virtutum gloriâ, & facinorum supra vires naturæ editorum splendore un-
dequaque illustris: plexorumque quæ prædicat, testis de visu:

non

non mentitur, non decipit: obstinatos in scelere ignis æternus manet! ignem æternum timeo! timete mecum! hic timor salvabit nos. *Muraldus*. Socii, quid faciemus? *Joan*. Ite in urbem mecum: ibi dicetur vobis, quid vos oporteat facere. *Misander*. Difficile consilium suades: pudor & timor terrent. *Joan*. Peccati vos pudeat, optimus pudor est: pœnitentiæ non est, cur pudeat: virtus est, victoria est, triumphus est, quem de vobis ipsis refertis. *Elp*. Timor etiam timore pellatur! graviora mala Deus minatur, quàm Ephesini inferre possint. *Joan*. Dixi: ego faciam, ut nullum inferre velint. *Lorinus*. Consultemus, fratres! *Sterops*. Imò quid consultare est opus? misera est vita nostra, & scelestâ: nunquid quales vivimus, mori velimus? *Joan*. Imò consultate: firmiùs decernitur, quod consultò decernitur, nos secedimus.

S C E N A V.

Muraldus. *Sterops*. *Misander*. *Lorinus*.

Muraldus. **H**Eus vos! mihi motibus insolitis pectus palpitât, & sanguis in venis friget. Superi parcite! æternum miser, & tam atrociter miser esse nolo. *Misander*. Putas, vera esse, quæ detonuit senex? *Lorin*. Mihi certitudo de suppliciis, quæ memoravit, non videtur exigenda: potest opinio probabilis sufficere, ne quis audeat se exponere tanti mali periculo. *Sterops*. Prudenter advertis: certè in periculis temporalibus certitudinem non expectamus: opinio imminentis infortunii concutit terroribus animum, & excitat ad cautelam, ut invigilet sibi. Dicimus: præstat securum esse. *Mur*. Me verò movet auctoritas viri, ut de nulla re dubitem. Sanctus est, qui hoc uno fine Latronum se furori objecit, ut clientem Deo suo reduceret. *Mis*. Et Sanctus non mentitur. *Lor*. Adde: neque decipitur, cùm narrat, quæ audivit, & vidit *propterea*, ut narret aliis: tunc enim

Aaaa 3

Deus

Deus per hominem loquitur. *Mis.* Et per istum se loqui testatum esse admirandis portentis, Leander dixit. *Mur.* Leander non ita subito in Elpidium mutabilis, nisi virum Divinum nosset. Fratres, ego silvam desero; ignis æternus urget. *Mis.* Oportebit abdicare Mercurium, cujus cultui innutritus sum! *Lor.* Mutare Deum non erit difficile: facile reperiam meliorem Mercurio: sed ut mores mutem, hic labor erit. *Sterops.* Necessarius labor, nisi velimus supplicii addici æternis. Eja! rumpamus moram: Elpidium sequor! perite arma impia! finis flagitiis esto! *Mur.* Conjiciamus in cumulum, & concrememus! videant Ephesini, nos serio agere. *Omnes.* Concrememus. *Lor.* Conterte sarmenta in rogam: ego ignem suscito.

S C E N A VI.

Accedunt Elpidius, & Joannes.

Elpidius. **Q**uis est tumultus? quid video, fratres! *Omnes.* Te ducem sequimur. *Elp.* Spectaculum est Joanne dignum! *Joan.* Adsum! rem bonam video! macti animis, filii, salvi eritis, si sanctum consilium coronet constantia. *Mur.* Ignem admove Pater! Sacrificium Deo tuo instrumenta malitiæ fiant! comburamus, ne comburamur! *Joan.* Imò sanctificentur arma! Sacrificium Deo meo fiat hic Deus vester! & sicut exhibuistis hætenus membra vestra arma iniquitatis peccato, sic jam exhibete vos Deo tanquam ex mortuis viventes, & membra vestra arma justitiæ Deo, Rom. 6. *Elp.* Sequimini me! unanimi ferocia in sacrilegum Deum imus. *Omnes.* Sequimur: quid velis, jube. *Elp.* Christe JESU! ô ut sit hoc spectaculum jucundum tibi! ecce in pulvere coram te tristis Elpidius jacet mærore ingenti obrutus, quòd vero Deo mendacem prætulerit. O cælum! ô rupes! ô silvæ! ô belluæ! plangite mecum horrenda scelera, quæ commisi! *tendens adversus Deum manum meam, & contra*
omni-

omnipotentem roboratus! cucurri adversus eum erecto collo, & pingui cervice armatus sum, Job. 15. Obstupescite super hoc, & desolamini! Quanquam o socii! quid sterilis planctus juvat! Misericordiae Domini, Misericordiae Domini debemus, quod consumpti non simus, imò quòd non ardeamus inferni titiones nunquam consumendi. Misericordias Domini in æternum cantemus! Misericordiae Domini immolemus hunc truncum, ut satisfaciamus Justitiæ. Heu! ne peccare timeremus, finximus nobis Deum similem nobis, Deum mendacem, Deum furem! eat in frustra hoc frustum ligni, & ardeat victima Deo vero! Omnes. Eat in frustra! ardeat! Joan. Godine salve! ad lætum spectaculum ades!

S C E N A VII.

Personæ omnes.

Godinus. O Mutatio! Lambinus. O prodigium! Elpidi frater, ut mihi tuus hic animus placet! God. Beatus sum, qui cum cives eduxisse me putavi ad vindictam, ad triumphum eduxi. Elp. Christus regnat, Christus triumphat! Godone, quam ego hanc gratulationem malè à te sum meritus! Godin. Cessa ista: Christiani est oblivisci injuriarum. Lamb. Pater, quod jusseras, cives fecerunt omnes. Ad silvæ aditum te expectant cum Elpidio reducem: quibus lætitiis exceperint nuntium, non sum dicendo. Joan. Multiplicabunt gaudium socii sequentes ducem. Christe captivam duco captivitatem tibi! ah! ne pereat ex eis quisquam! Elp. Inter latrones mortuus, & pro latronibus memento nostri in regno tuo! Joan. Ergò incendite, quem adorastis! Omnes. Ardeat, ne nos ardeamus! Joan. Ignem inferni igneus fervor extinguit.

MEDI-